

فرهنگ

نگاهی به زندگی هنرمند نقاش محمد اسدی جوزانی

برای اوایی که با همه احساس اش سیمای شهدا را به تصویر می کشید

زینب زارداشت
روزنامه نگار

محمد اسدی جوزانی هنرمند طراح و نقاش انقلابی، متولد ۱۳۴۶ شهری و دارای مدرک کارشناسی ارشد نقاشی از دانشگاه تربیت مدرس است. در ۱۷ سالگی مدرسه را رها کرد و به جبهه های حق علیه باطل رفت و در قسمت تبلیغات مشغول شد.

پس از دو سال که در خط مقدم بود، شش ماه از سوی لشکر محمد رسول الله (ص) به پشت جبهه مأمور شد. سال ۶۵ که در سپاه شهری نزد آقای خالقی نژاد استعدادش در نقاشی را کشف کرد و شد نقاش چهره شهدا.

محمد اسدی جوزانی آنقدر دستش در خلق اثر تند بود که روزی ۵ تابلو از شهدا می کشید؛ به همین دلیل تعداد آثاری که خلق کرده قابل شمارش نیست و بنا به گفته خودش بسیاری از خانواده شهدا حداقل یک نقاشی از او در خانه شان دارند.

او مجموعاً چهار سال و نیم در جبهه حضور داشت. پس از پایان جنگ، به استعداد و تجربه اش اکتفا نکرد و ادامه تحصیل داد و از دانشگاه تهران لیسانس نقاشی گرفت و سپس در سال ۷۴ در مقطع کارشناسی ارشد نقاشی از دانشگاه تربیت مدرس فارغ التحصیل شد.

این هنرمند پرکار از آنجایی که در نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشغول خدمت بود، تا پیش از بازنشستگی امکان برپایی نمایشگاه در داخل کشور را نداشت، هر چند که در اکثر کشورهای همسایه نظیر افغانستان، تاجیکستان، آذربایجان، عراق و حتی بوسنی و هرزگوین به عنوان چهره هنری نمایشگاه آثار خود را برپا کرده بود.

او در کارنامه حرفه ای خود، پرتره های بسیاری را خلق کرده است و اولین تابلوی نقاشی بسیاری از شهدای دفاع مقدس پس از شهادت شان، توسط این هنرمند خلق شده است؛ یکی از مهمترین آنها، تابلوی پرتره شهید آوینی است.

هشت دوره داوری جشنواره هنرهای تجسمی بسج از جمله فعالیت های اسدی جوزانی است. محمد اسدی جوزانی معتقد است بهترین قالبی که می توان این روحیه ایثار و فداکاری را ارائه داد، قالب هنر است و هر هنرمندی با توانایی هایی که دارد می تواند این مهم را انتقال دهد.

جوزانی همیشه معتقد بود در هنر نیز باید آتش به اختیار باشیم و هر جایی که هنرمند احساس کند لازم است به موضوعی ورود پیدا کند باید این کار را انجام بدهد، منتظر حمایت نماند و حتی اگر شده با حداقل امکانات نیز کار را پیش ببرد. به واقع او اینچنین بود و در هر بخشی که نیاز به کار بود، برای انجام آن پیش قدم می شد

شده است اما اگر مداومت داشته باشد، قطعاً تأثیرگذار است و این همه شهیدایی که بدون تعلیمات نظامی، رشادت آفریدند و فتح بزرگ را صورت دادند که ما به عنوان هنرمند اگر بتوانیم این حس را در اثرمان نشان دهیم، کاری ویژه انجام شده است و امیدوارم چنین اتفاقی افتاده باشد.»

جوزانی با اشاره به پرتره شهید محسن وزوایی گفته بود: «تکنیکی که در نقاشی آن را کسب کرده ام، تکنیک آبرنگ است البته با رنگ روغن نیز کار کرده ام اما حسی که آبرنگ می دهد برایم بهتر است و حس و روحیه شهدا را با آبرنگ بهتر می توانم نمایش دهم. اکثر کارهای من، پرتره شهداست و از ابتدایی که در نقاشی فعال هستم به صورت ویژه پرتره شهدا را کشیدم و فکرمی کنم هزاران پرتره شهید را خلق کرده ام. شهید وزوایی فرمانده جوان لشکر سیدالشهدا بوده است که در عملیات بیت المقدس (فتح خرمشهر) رشادت های بسیاری آفرید.»

او در هفته دفاع مقدس هر سال فعال تر از سال پیش بود حتی در یکی از سالها همزمان با هفته دفاع مقدس چهره ۱۹ فرمانده را به تصویر کشیده و در نمایشگاه «پیدا و پنهان» به نمایش گذاشت.

هنرمند باید آتش به اختیار باشد

جوزانی در مجموعه کارهایش از تکنیک آبرنگ استفاده می کرد زیرا معتقد است که موضوع آتارش حسی و روحی است و جرم ندارد. از آنجا که خود شهدا روحیه معنوی دارند، تلاش می کند تا بتواند این حالت معنوی شهدا را روی کاغذ نیز به ثبت برساند. جوزانی همیشه معتقد بود در هنر نیز باید آتش به اختیار باشیم و هر جایی که هنرمند احساس کند لازم است به موضوعی ورود پیدا کند باید این کار را انجام بدهد، منتظر حمایت نماند و حتی اگر شده با حداقل امکانات نیز کار را پیش برد. به واقع او اینچنین بود و در هر بخشی که نیاز به کار بود، او برای انجام آن پیش قدم می شد.

نمایشگاه «پیدا و پنهان» که همزمان با آغاز هفته دفاع مقدس در مجموعه نگاه خانه گالری ابوالفضل عالی در حوزه هنری بود، یکی از اقدامات آتش به اختیار جوزانی به شمار می رفت.

این نمایشگاه شامل آثاری در حوزه هنر جدید از جمله هنر مفهومی شامل چیدمان، ویدیوآرت و اینستالیشن هایی با ارتباط دوسویه بین اثر هنری و مخاطب با موضوع دفاع مقدس است.

۱۰ پرتره از شهید سلیمانی

خلق هر پرتره با تکنیک آبرنگ تقریباً در مجموع یک شبانه روز زمان می برد. ممکن است یک روز دو ساعت وقت بگذاریم، روز دیگر پنج ساعت. اما او حدود ۱۰ پرتره حاج قاسم سلیمانی را کشید و هر بار که نقاشی ایشان را می کشید، صحبت هایش درباره شهادت را در ذهن مرور می کرد؛ آرزوی می کرد که به آرزویش برسد؛ چون ۴۰ سال جهاد کرده بود و حقش این نبود که در بستر بیماری از دنیا برود. او بیش از ۵۰ سال در حوزه نقاشی فعالیت کرد و به همین واسطه آثار بسیاری را خلق کرد که در نهایت شامگاه ۱۳ شهریور بر اثر سکته قلبی درگذشت.

توصیه او به هنرجویان رشته نقاشی این بود که طراحی زیاد انجام دهند و خودشان را بی وقفه به تمرین هر روزه موظف کنند و اینطور نباشد که هفته ای یکی دو روز تنها کار کنند. وقتی طراحی قوی باشد، ضربه قلم قوی می شود و احتمال کپی کاری پایین می آید؛ یعنی وقتی قلم دست می گیرد، دستش قوت دارد و انگار دارد طراحی می کند. جوزانی از شاگردان جمال الدین خرمی نژاد بود، به همین دلیل آثار این استاد را بسیار می پسندید و استاد خرمی نژاد هم به نوعی استاد راهنمای او بود.

برای هر هنرمند، همه آثار مورد پسندش است اما برای جوزانی نقاشی حاج قاسم یکی از بهترین آثار او به شمار می رفت. همان نقاشی که حاج قاسم کت سرمه ای به تن دارد. جوزانی این نقاشی را پیش از آنکه حاج قاسم شهید شود، کشیده بود. البته جوزانی برای ششمین جشنواره هنر مقاومت هم پرتره شهید مغنیه را ترسیم کرده بود که به دبیرخانه ارسال شد.

جوزانی هنرمند در نمایشگاه نقاشی «شهر آسمانی» پرتره شهید محسن وزوایی را خلق کرد و به نمایش گذاشت.

او درباره خلق آثار جدید مرتبط با آزادسازی خرمشهر و دفاع مقدس و تأثیر آنها بر مخاطبان نسل جدید معتقد بود: «واقعیت این است که حس ایثار و فداکاری که این شهدا در فتح خرمشهر به وجود آوردند، باید این حماسه و فداکاری به نسل های بعدی انتقال یابد و ما هر چه این حس مقاومت و فداکاری را در دل جامعه انعکاس دهیم، نتیجه بهتری خواهیم گرفت.»

خلق هزاران پرتره از شهدا

این هنرمند باور داشت: «در این مورد، خیلی کم و مقطعی کار

همچنین این نمایشگاه شامل ۱۹ پرتره از فرماندهان شهید دفاع مقدس است که توسط محمد اسدی جوزانی با تکنیک آبرنگ خلق شده بود.

حتی همزمان با چهلمین سالگرد آزادسازی خرمشهر، محمد اسدی جوزانی به خلق پرتره ای از شهید وزوایی پرداخت. خالق پرتره شهید وزوایی معتقد بود که در هنرهای تجسمی از نشانه های ایثار و شهادت غفلت شده است.

این نشانه ها بسیار ارزشمند هستند و ریشه در هویت ایرانی و اسلامی ما دارند بنابراین اگر هنرمندان بیشتر به آنها بپردازند، اقشار مختلف جامعه با دیدن آثار آنها بیش از پیش به هویتشان پی می برند و در شرایطی چون شرایط فعلی جامعه ما به فکر احتکار کالاها و بهره برداری بیش از پیش مالی نمی افتند.

مقابله با هنرمندانی که به آتش اغتشاشات دمیدند

همچنین در دوازدهمین جشنواره تجسمی فجر که مربوط به سال ۹۸ و یکسری از اغتشاشات آن ایام بود، برخی از هنرمندان از حضور در جشنواره انصراف داده بودند که در آن ایام جوزانی با اشاره به رفتار غلط انصراف دهندگان از دوازدهمین جشنواره تجسمی فجر، گفت: کسانی که دست به چنین اقداماتی می زنند، در حال روگردن دستشان و افشای چهره و هویت واقعی خودشانند و چه بسا پیش از این نیز اعتقادی به نظام اسلامی و آرمان های فجر انقلاب اسلامی نداشته اند؛ به باور من بروز چنین رفتاری ناشی از فرصت طلبی و کاسبکاری است.

او باور داشت بزنگاه کنونی فرصت خوبی را در اختیار انصراف دهندگان قرار داد تا چهره واقعی خود را به نمایش بگذارند؛ چهره ای که شاید در گذشته از افشای آن رودر بایستی داشته یا مجالی برای بروز آن نیافته بودند؛ بنابراین آنچه اکنون در رفتار امروز این افراد رخ داده، اتفاقی خلق الساعه نیست؛ بلکه ناشی از اعتقادات قلبی و قلبی این افراد است که در موقعیت مناسب کنونی امکان بروز و ظهور پیدا کرده است.

ارادت بیش از ۵۰ ساله جوزانی به شهدا در آثارش، سبب شد تا مراسم تشییع همزمان با اربعین حسینی یعنی چهارشنبه ۱۶ شهریور باشد. او همزمان با اربعین حسینی (ع) به خاک سپرده شد. روحش شاد و یادش گرامی.